

De liefde van Christus voor Zijn gevallen discipel

Ds. J. IJsselstein – Johannes 21:15-17

Liturgie:

Psalm 26:2,8

Psalm 2:7

Lezen Johannes 21:1-17

Psalm 116:1,5,10

Psalm 139:1

Psalm 87:3,4,5

Gemeente, de tekst voor vanmorgen/-middag kunt u vinden in Johannes 21:15-17. Daar lezen we het Woord van God als volgt:

Toen zij dan het middagmaal gehouden hadden, zeide Jezus tot Simon Petrus: Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij liever dan dezen? Hij zeide tot Hem: Ja, Heere! Gij weet, dat ik U liefheb. Hij zeide tot hem: Weid Mijn lammeren. Hij zeide wederom tot hem ten tweeden maal: Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij lief? Hij zeide tot Hem: Ja, Heere, gij weet, dat ik U liefheb. Hij zeide tot hem: Hoed Mijn schapen. ¹⁷ Hij zeide tot hem ten derden maal: Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij lief? Petrus werd bedroefd, omdat Hij ten derden maal tot hem zeide: Hebt gij Mij lief, en zeide tot Hem: Heere! Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb. Jezus zeide tot hem: Weid Mijn schapen.

Het thema voor de preek is:

De liefde van Christus voor Zijn gevallen discipel

We letten samen op drie aandachtspunten. We letten op:

- 1. Stille getuigen**
- 2. Ontdekkende vragen**
- 3. Een alwetende Zaligmaker**

Als eerste dus:

1. Stille getuigen

Ziet u ze daar gaan, in dat bootje, die zeven discipelen? De hele nacht hebben ze gevist. Ze hebben hun oude werk opgepakt. Petrus heeft gezegd: Ik ga vissen. En de anderen zijn met hem mee gegaan.

Ze hebben hun oude handwerk weer opgepakt. Misschien heeft Petrus wel getwijfeld. Zou hij ooit nog kunnen en mogen dienen in Gods Koninkrijk na zijn diepe val, na al zijn lasteringen? Hij had Zijn Meester immers verloochend. Hij had gezegd: Ik ken de Mens niet!

Hij had de Heere na Zijn opstanding wel ontmoet. De opgestane Zaligmaker had hem opgezocht. Hij had met hem gesproken onder vier ogen.

Misschien gebeurt dat met jou ook wel eens dat je vader of moeder of een leraar op school zegt: Ik wil eens onder vier ogen met je praten.

Dat gesprek is er geweest, het gesprek tussen de Heere Jezus en Petrus. Paulus schrijft het later: *Hij is van (door) Cefas gezien.*

Maar of hij ooit weer als discipel kan dienen? Of hij nog mag horen bij de kring van de apostelen?

En nu? Een nacht lang hebben ze gevist, maar niets gevangen. Langzaam wordt het licht. De nevel hangt nog over het meer van Galilea. En dan ineens staat daar een man op de oever. Ze herkennen hem niet.

Kinderkens! Jongens, zouden we tegenwoordig zeggen. Jongens, *hebben jullie wat te eten?*

Nee, is het antwoord. Kortaf, nee.

Maar dan zegt die man op de oever onverwacht: *Werp het net aan de rechterkant van het schip, en u zult vinden.*

Ze gehoorzamen blindelings. Ze doen wat die Vreemdeling zegt. Merkwaardig is dat. Ze zeggen helemaal niets terug, ze doen gewoon wat die Man vraagt.

En dan, dan zit het net vol, vol grote vissen. Ze kunnen het niet meer trekken, zo vol zit het.

Johannes is de eerste. Hij weet het. Dit is de Heere. En hij zegt het tegen Petrus.

En, jongens en meisjes, jullie kennen Petrus. Dit is Petrus ten voeten uit. Hij doet zijn opperkleed, zijn lange kleding aan, trekt zijn riem vast en springt in het water om door het water naar de kant te lopen.

Het duurt niet lang of ook de anderen komen aan wal.

En dan, weer zo wonderlijk: op de kant zien ze een kolenvuur, met vis en brood. En dan zegt Jezus: *breng van de vissen, die jullie gevangen hebben.* 153 tellen ze er.

Zoveel grote vissen.

Als de vissen op de kant zijn zegt Jezus: *Komt herwaarts, komt hier, houd het middagmaal.*

Heel veel vis hebben ze gevangen, maar *die* gaan ze niet eten. Nee, ze eten van die andere vis op dat kolenvuur en van dat andere brood. Jezus breekt het en het is genoeg voor iedereen.

En ondertussen is het stil. Niemand zegt iets. *Niemand durft iets te vragen.* Iedereen weet het: Dit is de Heere!

Ziet u ze daar eten op de oever van het meer? De nevel trekt op en de zon begint langzaam in het water te schitteren. Stil zitten ze te eten. Niemand durft iets te vragen.

Ook Petrus niet: *Wetende dat het de Heere was.*

Voordat Jezus het woord neemt is daar dat stille tafereel.

Gemeente, we kunnen denken dat stilte niets te zeggen heeft, maar stilte kan ook heel veel zeggen.

Als een gesprek stilvalt, dan kunnen allerlei gedachten door ons hoofd gaan, gedachten die we vaak niet kunnen of durven uitspreken, maar die we wel voelen.

Maar ook een bepaalde plaats, kan in stilte zoveel gedachten oproepen, die die stilte langzaam maar zeker beklemmend maken.

Je ouderlijk huis, als je daar jaren later nog eens langs rijdt, wat roept het allemaal niet aan herinneringen op. Soms mooie, soms schrijnende.

Als je bladert in je trouwalbum en je ziet de foto's voor je van de dag, van de plaats, van de mensen, dan wordt alles weer levend.

Als je rijdt langs het huis, het dorp, de plaats waar je je geliefde man, vrouw of kind verloren, dan is alles ineens levende werkelijkheid. Dan voelt het weer zoals toen, dan snijdt het weer door je ziel. Die plaats, die weg, dat huis, het zijn allemaal getuigen die niets zeggen, en die tegelijkertijd alles vertellen.

Een stille maaltijd *met stille getuigen*. Aan de zee van Tiberias, aan het meer van Galilea. Dit was de **plaats** waar Petrus drie jaar geleden geroepen is, toen hij met zijn broer Andreas het net in de zee wierp. Toen Jezus tot hen zei: *Volg Mij na en Ik zal u vissers der mensen maken*. En nu? Weer op het strand, weer bij een net. Terug bij af. Het is alsof de tijd teruggedraaid is. De Meester verloochend.

Zittend **in de kring** van zijn zes medediscipelen. Thomas, Nathanaël, Jakobus, Johannes, en nog twee anderen. Ze waren erbij geweest en Johannes zelfs in de zaal van Kajafas. Ze hadden het hem horen zeggen: *Al werden zij allemaal aan u geërgerd, ik (hoort u het: ik!) nooit*. Ik ben bereid met U in de gevangenis te gaan en met U te sterven. Stille getuigen. Zij hebben het gehoord en zij weten het ongetwijfeld nog als de dag van gisteren.

En dan, dat **gezicht van Johannes**, onder de blik van Jezus. Dat kan hem niet anders doen, dan herinneren aan toen. Ik ken Hem niet! Ik ken deze Mens niet! Hem verloochend, gevloekt.

Misschien kent u ook wel van die plaatsen, waarvan u zeggen moet: daar heb ik gevloekt. Daar heb ik God verloochend. Daar heb ik gestolen, daar heb ik overspel gepleegd, daar heb ik... vult u uw zonden maar in.

Misschien is er iemand die er ook van weet, misschien niemand. En als u dan op zo'n plaats komt, dan voelt u het weer: Dit, dit is de plaats van mijn zonde.

Als dat zo is, jongens en meisjes, wil je dan de gedachte daaraan niet wegduwen. Als je kamer een plaats van zonde is, wil je *daar* dan je knieën buigen en je zonden belijden: Heere, ik heb gezondigd. Als de kroeg, als de bar, als de keet, de plaatsen zijn van je zonde, wil je die dan God belijden?

Als deze kerk de plaats is van je zonde, als de stenen in deze muur tegen je getuigen omdat je al jaren hier zit maar niet wilt luisteren, omdat je je oren stopt voor de blijde boodschap van het Evangelie van Gods genade, vouw dan in stilte je handen en zeg: Heere, ik heb tegen U gezondigd.

Aan het meer van Galilea, terugdenkend aan de zaal van Kajafas. En kijk eens naast je Petrus: een **kolenvuur**.

Weet je het nog? Je warmde je toch bij het vuur? En je zei: *Ik ken Hem niet*.

En wat heb je in je handen gekregen: vis en brood. Je had verdiend om nooit meer iets te krijgen, maar nu heb je, voor dat er enig woord van verwijt geklonken heeft, te eten gehad. Nee, niet van je zelf gevangen vissen, maar van Zijn vis en van Zijn brood.

En hoe indrukwekkend moet het teken van Gods majesteit ook niet zijn geweest. Niets gevangen en nu, hier op het strand 153 vissen. Wie ben ik Heere, dat u me hier nog laat zitten. *Ga uit van mij, ik ben een zondig mens*.

Zit je ook wel eens zo in de kerk? Zit u misschien nu zo in de kerk? Wie ben ik Heere, hemelse Majesteit, dat U me hier nog laat zitten? Zoveel zonden getuigen tegen me.

En voor Uw majesteit en heerlijkheid kan ik niet bestaan.

En dan de **blik van Jezus**. Die staat in Petrus geheugen gegrift. Die staat op zijn netvlies gebrand. *De Heere, Zich omkerende, zag Petrus aan*. Hij zei niets, Hij keek Hem aan. Hij keek door hem heen, Hij doorzag hem.

En nu hier, weer die blik van Jezus. En weer die stilte.

Al die dingen getuigen tegen Petrus. Al die dingen leggen de vinger zonder aarzeling bij de zonde van zijn leven. Ze leggen zijn hart bloot. En wat moet Petrus zich dan schamen, wat moet hij zich diep weg schamen.

Wat is het een wonder, dat hij nog mag blijven zitten. Dat Jezus hem, als hij uit de boot springt en naar de kant loopt, niet wegstuurt en zegt: 'Jij hoort niet bij deze groep, ga jij maar naar huis!'

Hij mag blijven zitten, hoewel alles tegen hem getuigt.

Gemeente, is zo ooit ook de bodem van uw hart blootgelegd door God?

Dat blijft niet hangen aan het uiterlijk. Uiterlijk leek Petrus voorbeeldig. Wie sprong in zijn ijver als eerste in het water? Wie trok het net met de vissen op de kant? Petrus!

Hoe ijverig we ook zijn, hoe voorbeeldig we ook leven als kerkmens, hoe graag we ons ook vergelijken met een ander, het gaat om ons *hart*.

We zijn zo geneigd om te wijzen, met de vinger naar die en die... Moet je nu eens horen, hij of zij... Maar God wijst precies andersom. Hij wijst naar binnen. Naar ons *hart*.

En uit ons hart komen voort: boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen.

Hier zit de bron, een bron van vuile wanbedrijven. Hier is de fontein, die niets anders voortbrengt dan zonde, dan dode werken en schijnheiligheid.

God kijkt dwars door onze buitenkant heen. Hij kijkt dwars door onze nette kleding heen, dwars door ons ernstige gezicht, Hij kijkt naar ons binnenste. *Hij heeft lust tot waarheid in het binnenste*.

Hoe is het met uw hart, gemeente? Heb u door genade ooit naar binnen gekeken? Of kijkt u alleen naar anderen? Hebt u wel eens echt in de spiegel gekeken? In de spiegel van Gods wet? Hebt u ooit in die spiegel gezien, dat u zo voor God niet kan bestaan? God wil u dat niet laten voelen om u te plagen, maar Hij wil wel plaatsmaken voor Zijn werk. Hij wil wel snijden in uw hart, maar uit liefde, om plaats te maken voor genade. Hij zoekt uw ondergang niet, maar uw behoud. Hij wil u redden van het verderf. Erken daarom toch de boosheden van uw hart en verneder u voor God.

Of is het in uw hart zo, zoals we zongen: *Mijn hart dat voor U, alwetende, steeds openlag?*

Wat vernedert ons dat diep, als ons hart voor de Heere openlegt. Als de Heere ons hart doorzoekt, en niets vindt dan zonde en schuld. Wat maakt het ons beschaamd.

Tegen God gezondigd. Tegen onze Schepper, tegen onze Maker, tegen een goeddoend God. Die nooit kwaad tegen ons deed, Die ons dag aan dag overlaadt met Zijn gunstbewijzen. En ik? Niets dan zonde. Alles getuigt tegen me.

Dan worden we niet alleen rood van schaamt, maar dan buigen we ons van schaamte, dan verbergen we ons gezicht, dan schamen we ons weg.

Valt er in die stilte van Petrus' schaamte nog iets aan te brengen? Hoort u Petrus nog iets opsommen van zijn kwaliteiten? Nee, hij zwijgt.

Als God ons ontdekt aan onze schuld, als de wet spreekt, gaan wij zwijgen. Ik weet dat in mij (zegt Paulus), dat is in mijn vlees geen goed woont.

Paulus zegt (Romeinen 3:19-20): *Wij weten nu, dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen, die onder de wet zijn; opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij. Daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden, voor Hem; want door de wet is de kennis der zonde.*

Wij zijn door onze zonden verdoemelijk voor God. En de werken der wet kunnen ons niet rechtvaardig maken voor God.

Ons leven is als de onvruchtbare vijgenboom. Prachtig, zo'n boom, aan alle kanten groen en vol van bladeren. Bladeren van vroomheid, van eenvoud, van netheid. Maar als de tuinman de bladeren optilt en zoekt naar vrucht, dan vindt hij niets. Helemaal niets. Dan zijn al die bladeren schijn. Dan is onze kerkgang schijn, dan zijn we slechter dan onze burens die niet naar de kerk gaan. Dan zijn we de allerslechtsten. Dan gaan we Paulus begrijpen: ik ben de grootste van de zondaren.

Als u in de spiegel kijkt, en u kijkt opzij of achterom, en u denkt: 'Ik ben toch zo slecht nog niet', dan moet ik mijn vinger uitsteken en wijzen naar uw *hart*. Dan moet ik zeggen: U kijkt verkeerd, *daar* moet u kijken! Uw *hart* is van nature dood en vol van zonden en misdaden. En uw vermeende gerechtigheid is een schijn gerechtigheid. Het zijn maar bladeren van de boom, maar u hebt geen vrucht!

Het kan ook anders zijn. Misschien is uw hart door de spiegel van Gods wet wel enigszins opengelegd. God liet u een blik naar binnen slaan. U ziet alleen maar zonde. U moet

belijden: Heere, daar is in mij helemaal niets, niets dan schuld en zonde. Ik heb niets. Alleen maar zonde. Ik heb tegen u gezondigd.

Gemeente, pas als Petrus van schaamte en schuld gaat *zwijgen*, dan gaat Christus spreken. Hij toont Zijn liefde. Hij had die merkbaar en wonderlijk getoond in Zijn zorg, in de vissen die gevangen waren, in het vis en het brood op het kolenvuur. Maar Hij gaat pas *spreken*, als Petrus *niets meer te zeggen heeft*. Als zijn mond dicht gegaan is, van schuld, van schaamte.

En dan? Dan gaat Christus Petrus vertroosten?

Nee, dan volgt er een indringend gesprek. Het heeft bijna het karakter van een ondervraging. Maar het glinstert van liefde.

Christus gaat Zijn eigen werk openbaar maken in het leven van Petrus. En Hij gaat hem leren alleen houvast te zoeken en te vinden in God.

Christus begint het gesprek, niet Petrus. Het is Zijn eenzijdige liefde voor een vloekende Petrus. Maar die liefde is wel vlijmscherp, die dringt door tot het diepste van het hart. Die doet het hart uiteindelijk breken.

We zien het in ons twee aandachtspunt:

2. Ontdekkende vragen

We lezen in vers 15: *Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij liever dan dezen? Hij zeide tot Hem: Ja, Heere! U weet, dat ik U liefheb. Hij zeide tot hem: Weid Mijn lammeren.*

Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij liever dan deze?

Simon, *zoon van Jonas*, niet Petrus, de rots-man, maar Simon, *zoon van Jonas*.

Alsof hij Jezus nooit heeft gekend. Want toen hij Jezus ontmoette, had hij een nieuwe naam gekregen: Petrus, Cefas.

En nu: Simon, *zoon van Jonas*, alsof hij Jezus nooit heeft ontmoet.

Het u Mij liever dan deze?

Mij, Ik die Mijn leven afgelegd hebt, hoewel jij dat niet wilde. Je hebt je eraan geërgerd. Je wilde met Mij de dood in, je wilde meewerken, meeverdienen, maar Ik de straf alleen gedragen, en dat voor doodschuldige zondaren.

Heb je Mij liever *dan deze*?

Dan deze medebroeders? Je zei toch, dat je Mij nooit verloochenen zou? Je hebt toch altijd gedacht dat je beter was dan hen? Dat je meer liefde, meer ijver, meer godsvrucht, meer genade en meer liefde had?

Liever dan deze? Liever dan deze, met een liefde die heel je hart in beslag neemt, geworteld in het diepste van je bestaan, met een liefde die dwars door alles heengaat?

Weet het nog Petrus, hoe het gegaan is?

Gemeente, het is een vraag, die als het ware in liefde het hart van Petrus verder openbreekt. Psalm 90:8 zegt: *U stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijke zonden in het licht Uws aanschijns.*

Onze afkomst. Jonas zoon. Adams kind. Opstandeling. Misdadiger.
Onze hoogmoed. Ik ben beter dan anderen. Dat dacht je toch Petrus?
Onze liefdeloosheid. Je dacht toch dat je liefde door alles heenging? Heb je het niet gezien: niet jouw liefde, maar Mijn liefde ging dwars door de dood heen, maar jij hebt Mij verloochend en gevloekt.

Mag ik u vragen, gemeente, schuif eens aan in de kring, daar op de oever van het meer van Galilea. Gaat u eens naast Petrus zitten.

Als u *onbekeerd* bent, laat ik die vraag dan ook eens aan u stellen. Hoe u ook heet, uw afkomst is: Kind van Adam... *Adamszoon, Adamsdochter, hebt u God lief?*

Is uw leven niet vol van haat, vol haat tegen God en uw naaste? Wat zegt onze catechismus in zondag 2? Van nature zijn we geneigd God en onze naaste te haten.

U moet wel ontkennend antwoorden op deze vraag.

Als dat zo is, gemeente, laat dan deze vriendelijke, maar indringende vraag u deze morgen tot schaamte dringen. De Heere stuurt u niet weg, maar Hij nodigt u. Hij wil u laten zien wie u bent voor God: zondaar, vijand. Want zo wil Hij in uw hart plaats maken voor het werk van Zijn genade.

Als u immers niet weet dat u een zondaar bent, dan hebt u ook helemaal geen behoefte aan een Zaligmaker. Zolang we denken dat we als kerkmens zo slecht nog niet zijn, zolang hongert ons hart niet naar genade. Buig u toch in schaamte voor Hem en belijd toch uw schuld voor God.

Misschien zitten er ook wel van die *Petrussen* in de kerk.

Als we terugzien op onze levensweg, dan kunnen we niet ontkennen, dat de Heere ons opzocht. En ondanks al onze hardleersheid wilde Hij ons leiden op de weg des levens. Het ging van kracht tot kracht steeds voort. Maar nu? Nu lijkt alles weer terug bij af. Alles verzondigd, gedaan dat kwaad was in Uw oog. Zit u zo in de kerk? Schuif dan ook eens aan in de kring. De Heere heeft een vraag voor u: *Hebt u Mij liever dan dezen?*

‘Nee’, zegt het *vrome en godsdienstige hart*, ‘nee, dat durft een oprecht mens niet te zeggen. Het is juist een teken van het ware als de mens *nee* zou zeggen op deze vraag.’ Maar nee. Als u nee *kunt* zeggen, als u nee *durft* zeggen, dan bent u een vreemdeling van genade. Daar kan nog zoveel uiterlijke vroomheid zijn in uw leven, maar als u durft zeggen dat u Jezus *niet* liefhebt, dan bent u (om met de woorden van Paulus te spreken) een vervloeking.

Maar, u, die ondertussen ook aangeschoven bent, u die (zo zegt u) alles verzondigd hebt. Ik heb niets dan zonde en schuld. En ik hebt niets om te betalen, zegt u.

Maar, luister eens goed naar wat de Heere vraagt. Want Hij vraagt u niet om *betaling*. Hij vraagt naar uw liefde. Hij wil vanmorgen weten hoe het is met de liefde van uw hart.

Met die liefde, die niet zonder Hem leven kan.

Nu, zegt u misschien wel, dat is duidelijk. Mijn antwoord is natuurlijk *ja!* Mijn hart is vol van liefde. *Natuurlijk* heb ik Hem lief. Natuurlijk, en dat laat op allerlei manier zien ook! Mijn leven is één duidelijk getuigenis van *mijn* liefde voor *Hem*. En trouwens: ‘Ik heb Hem ook liever dan al dezen, dan al deze mensen hier in de kerk.’

Dat zei Petrus ook, vlak voor dat hij viel. Wie meent te staan, ziet toe dat hij niet valle.

Weet u wat Petrus zegt?

Ja, hij kan het niet ontkennen. Al zou u het ontkennen voor de ogen en oren van anderen, zoals Petrus deed in de zaal van Kajafas, het echte werk van God zal de vraag van Christus onder vier ogen niet kunnen ontkennen.

Ja, Heere, U weet dat ik u liefheb.

Petrus heeft zelf geen bewijzen meer voor zijn liefde voor Jezus. Hij kan het niet meer aantonen. Alles pleit immers tegen hem: zijn verloochening, zijn zonde, alles. Maar toch, het ‘nee’ krijgt hij niet over Zijn lippen.

U weet het Heere!

Maar de sterke liefde, die alles gevende, die alles doordringende liefde, waarmee je voor een ander door het vuur gaat, nee, dat durft hij niet te zeggen. Petrus gebruikt een woord dat (in dit verband) duidt op een meer vriendschappelijk liefde. Hij zegt niet: mijn liefde voor U is zo groot, ik zou alles voor U geven, maar –mag ik het eenvoudige zeggen-, Petrus zegt: Heere, *U weet*, dat ik van U houd.

Hebt *u* dat ook wel eens gezegd? Heere, ik heb alleen maar schuld, maar U weet dat ik van U houd?

Niet zo oppervlakkig als duizenden die zeggen: ‘Ik houd van Jezus’. Maar met een knagend geweten, met een beschuldigend hart: Heere, alles getuigt tegen me, maar *U weet*, dat ik van U houd.

Misschien zegt u: ‘Nee, ik zou geen *nee* durven zeggen op deze vraag, maar zo vrijmoedig als Petrus zou ik ook niet durven zijn. U moest eens kunnen kijken in mijn hart, hoeveel zonde, hoeveel slechtheid...’

Het is weer stil, net als bij die verloocheningen, weet u nog...

Als Petrus Jezus eenmaal verloochend heeft, dan lijkt er even een pauze te zijn in de geschiedenis. En dan even later na de tweede keer is er weer een pauze. En dan komt uiteindelijk de derde keer.

Zo ook hier. Even is er een moment stilte. En dan klinkt opnieuw in vers 16: *Hij zeide wederom tot hem ten tweeden maal: Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij lief? Hij zeide tot Hem: Ja, Heere, U weet, dat ik U liefheb. Hij zeide tot hem: Hoed Mijn schapen.*

Dieper wil Christus doordringen in het hart van Petrus. Petrus, je zegt wel ‘U weet het, ik houd van U’, maar mag Ik je nog een keer wijzen op je afkomst: *Zoon van Jonas? Heb je me lief?*

Nee, ik vraag niet meer of je liefde *groter* is dan die van Johannes of van Thomas, maar heb je Mij lief?

Leg je hart eens open. Is daar wel echt die brandende liefde, die innige liefde, waarmee je met hart en ziel aan Mij verbonden bent?

O, wat raakt die vraag het hart van Petrus diep. Wat breekt de Heere uit enkel liefde hier zijn hoogmoed. Nog een keer gewezen op zijn afkomst. Nog een keer gewezen op de oorzaak van zijn verloochening: zijn gebrek aan liefde.

Petrus kan en wil er niet omheen. Hij zegt het opnieuw: *Heere, U weet, dat ik U liefheb.* Aantonen kan ik het niet, bewijzen evenmin. Maar, kijkt U me maar in mijn hart. U mag alles zien. Allemaal zonde en schuld. Maar daar ligt ook die liefde. Onvolmaakt en zwak, maar ik kan niet zonder U. Ik kan niet buiten U leven. Ik kan U niet missen. Ik wil U nooit meer missen. Ik heb wel afstand genomen van U, maar neemt U alstublieft geen afscheid van mij.

En dan? Dan volgt weer een moment van stilte. En dan komt de derde, de laatste vraag. Maar we gaan eerst samen zingen uit Psalm 139, daarvan het eerste vers.

*Niets is, o Oppermajesteit,
Bedekt voor Uw alwetendheid.
Gij kent mij; Gij doorgrondt mijn daân;
Gij weet mijn zitten en mijn staan;
Wat ik beraad', of wil betrachten,
Gij kent van verre mijn gedachten.*

Gemeente, ons derde aandachtspunt:

3. Een alwetende Zaligmaker

We lezen in vers 17: *Hij zeide tot hem ten derden maal: Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij lief? Petrus werd bedroefd, omdat Hij ten derden maal tot hem zeide: Hebt gij Mij lief, en zeide tot Hem: Heere! Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb. Jezus zeide tot hem: Weid Mijn schapen.*

Petrus, is dat wel *echt* waar? Dat je niet voor Mij door het vuur gaat, dat is duidelijk, maar is het wel echt waar, dat je me liefhebt met zo'n liefde van vriendschap?

Je *zegt* wel dat die vriendschappelijk liefde leeft in je hart, maar je hebt toch ook gezegd dat je Mij niet kent? Pleit de werkelijkheid niet tegen je?

Jezus daalt af naar het niveau van Petrus. Het Griekse woord voor de meest innige vorm van liefde durfde Petrus niet gebruiken. En nu gebruikt Jezus het ook niet meer.

Wat moet dat Petrus pijn gedaan hebben. De erkenning: Ja, Petrus, het is waar, zo sterk is jouw liefde voor Mij niet. Beschamend. Hij weet wat van Zijn maaksel is te wachten: zwak van moed en klein van krachten.

Hoe scherp is de ontdekkende liefde van Christus in het hart van Gods kinderen. Hebt u me *werkelijk* lief? U die God vreest, hebt u de Heere *echt* lief? Hoe sterk is uw liefde eigenlijk? Innig, vanuit het diepst van uw hart?

Vriendschappelijk? Maar is er in uw hart wel *echt* zo'n liefde van vriendschap? Kunt u het bewijzen?

De Heere daalt af, Hij vraagt niet veel, maar is het er wel? Getuigt ons leven niet tegen ons? Moeten we ons niet weg schamen bij die vraag?

Kijk eens in uw hart, is daar wel liefde tot Christus? Wat is daar dan van te *zien*, wat is daar dan van te *merken*?

Het zijn niet de mensen die ernaar vragen, maar het is Christus Zelf die er ons naar vraagt. Petrus voelt het opnieuw: Nee-zeggen is onmogelijk, maar ja-zeggen kan alleen maar zo: *U weet het*. Niet: *ik* weet het, maar *U* weet het.

Scherp, ontdekkend, beschamend, maar tegelijkertijd vertroostend voor mensen die overal buiten staan. Die moeten zeggen: ik heb een hemelhoge schuld. Mijn zonden getuigen tegen me. Mijn vroomheid, mijn werken, mijn bevinding, mijn tranen, ze tellen allemaal niet mee.

En als het dan in de laatste plaats gaat om mijn liefde, Heere, dan moet ik beschaamd zwijgen.

Nee, dat is niet waar. Dan kan ik niet *zwijgen*, maar dan kan ik alleen maar *wijzen*.

Wijzen vanuit al mijn gebrek, naar U: *U weet alle dingen, U weet, dat ik U liefheb*.

Een beroep op eigen goedheid, vroomheid of braafheid is uitgesloten. Er blijft bij Petrus alleen maar een beroep over, op de alwetendheid van God.

De alwetendheid van God: *U weet alle dingen*.

God weet alles. God ziet alles. God hoort alles.

Hij stelt onze heimelijke zonden in het licht van Zijn aanschijn. Hij ziet onze stiekeme zonden, die we aan de hand houden.

Hij ziet jongelui waar we zijn, Hij ziet wat we doen, Hij weet waarheen we heengaan, Hij weet wat we kijken, Hij weet wat we luisteren, Hij weet alles.

Hij doorziet ons hoogmoedige karakter.

Hij kijkt dwars door onze uiterlijke vroomheid heen en ziet dat we slechter zijn dan onze burens. Hij kijkt dwars door de bladeren van onze onvruchtbare boom heen en ziet dat er geen vruchten te vinden zijn.

Hij doorziet onze vijandschap tegen Hem, Hij doorziet ons als wij met vrome ijver het bloed van Zijn Zoon verachten.

Hij is de alwetende God die alles weet en ziet.

Misschien zegt u: 'Als dat dan zo is, dan kan ik beter maar gaan, dan kan ik beter maar vertrekken.'

Nee, dat is niet waar. Als God alles weet, en Hij weet alles, dan kun je niet beter *gaan*, maar dan kun je beter *komen*. Want zie toch, achter die scherpe en ontdekkende woorden van God gaat een hart vol liefde en geduld schuil.

God veroordeelt uw leven, of het nu goddeloos is of vroom, Hij veroordeelt het *opdat u komen zou*. Opdat u komen zou tot Hem, die gekomen is om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.

Als het Woord uw hart dan aanwijst als een bron van een en al zonde, en als deze kerk tegen u getuigt en u toeroept dat u een vijand van het kruis van Christus bent, omdat het Evangelie al zo vaak hebt veracht: *Kom dan!* Kom dan, zegt God. *Komt dan, en laat ons samen rechten, zegt de HEERE; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw, al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.*

U hoort in het gesprek met Petrus toch ook geen enkel hard woord? Al bent u een hardnekkige zondaar, een goddeloze, een vrome huichelaar, het hardste woord van het Evangelie dat tot u komt is: *Kom*. Komt tot Mij, hoort en uw ziel zal leven.

Voor Petrus is de alwetendheid van God geen schrikbeeld. Hij beroept zich erop. Hij heeft niets meer te verbergen en ook niets meer aan te brengen. Hij zegt als het ware: Kijkt U maar, Heere, tot in de diepste uithoek van mijn hart. Dan vindt U, onder al mijn hoogmoed, en onder zoveel andere zonden meer, daar helemaal onder, vindt U: *het beginsel van Uw eigen werk*.

Ik mis alles. Maar op de bodem van mijn hart ligt *Uw werk*. Niet mijn werk, maar Uw werk. Niet mijn liefde voor u, maar Uw liefde voor mij.

Alleen in deze weg is Petrus is staat om zijn dienstwerk te gaan verrichten. Dat kan alleen in de erkenning van zijn eigen armoede, van zijn eigen gebrek en verlorenheid. Zo kan hij de lammeren voeden, de schapen voeden en uiteindelijk ook de kudde weiden. Daar zit een opklimming in. Dat werk wordt steeds moeilijker. Dat is het onbegrijpelijke in de dienst van de Heere. Gods kracht wordt in zwakheid volbracht. Hoe meer we afzien van onszelf, hoe meer het werk in Gods Koninkrijk *Gods werk* zal zijn, en de eer *Gods eer*. Hij moet wassen, ik moet minder worden. Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen.

Maar in die eigen armoede (en dat geldt al Gods kinderen, zelfs de allerjongste), kan het schuldige hart toch niet nalaten om, al is het fluisterend, te zeggen (zeg het maar na, armen van geest): *Heere, U weet alle dingen, U weet dat ik U liefheb.*

God zal die armen Zelf bevestigen en schragen.

En op Zijn rol, waar Hij de volken schrijft,

Hen tellen als in Israël ingelijfd,

En doen de naam van Sions kinderen dragen.

Amen.

Slotzang Psalm 87:3,4,5